

SPED3001/3003 – Lærevansker og særskilte behov i et individ- og systemperspektiv

Home exam – 23.-27.9.2019

Please see course descriptions with learning aims from the course websites (same for both courses).

SPED3001: <https://www.uio.no/studier/emner/uv/isp/SPED3001/index.html>

SPED3003: <https://www.uio.no/studier/emner/uv/isp/SPED3003/index.html>

The first module, related to this exam, includes areas of *spesifikke lærevansker (lesing/skriving og matematikk)* and *språkvansker*.

1. Oppgaver

Velg to (2) av tre (3) oppgaver, med 1700-2000 ord per oppgave.

Oppgave 1

(1700-2000 ord)

Barn med migrasjonsbakgrunn kan også ha lesevansker. Det som skiller de fra enspråklige (L1) barn er at de har et annet morsmål og ofte møter norsk først når de begynner i barnehage eller skole. Beskriv og karakteriser de lesevanskene elever med annet morsmål (L2) kan ha når det gjelder:

- a) likheter og forskjeller sammenlignet med norsktalende barn (L1)
- b) årsaken til vanskene og andre underliggende faktorer
- c) hvordan det kan påvirke utredning og intervensjon

Oppgave 2

(1700-2000 ord)

Henrik er 12 år og Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) har nylig slått fast at han har dyskalkuli. Henrik strever med matematikk, men gjør det bra i de andre skolefagene. I følge PPT er språk og eksekutive funksjoner (som f.eks. arbeidsminne) innenfor normalområdet for hans alder.

- a) Gjøre rede for hva dyskalkuli er og hva som er hovedårsaken til denne lærevansken

Resultater fra Regnefaktaprøven i multiplikasjon viser at Henrik presterer på 10. persentil. Spesialpedagogen ønsker å finne ut hva slags regnestrategier Henrik bruker i multiplikasjon for å kunne sette inn effektive tiltak.

b) Hva kan resultatene fra Regnefaktaprøven fortelle om Henrik sine multiplikasjonsferdigheter?

c) Hvordan kan spesialpedagogen kartlegge Henriks regnestrategier i multiplikasjon?

Oppgave 3

(1700-2000 ord)

Mor kontakter pedagogisk leder i barnehagen ved henting en dag og spør om de kan snakke kort sammen. Hun er bekymret for datteren sin. Mor forteller Stine på 4 år har begynt å si helord (jeg-jeg), stavelser (sjo-sjo-sjo-sjokolade) flere ganger og at hun holder på noen lyder (fååå). Hun kan også ha vansker med å finne ord. Pedagogisk leder har ikke hørt dette og sier til mor at dette ikke er noe å bekymre seg for. Pedagogisk leder nevner for mor at barnehagen er godt i gang med språkgrupper og at Stine har behov for å bli mer bevisst språkets lyder. Pedagogisk leder rådfører seg med deg som er kollegaen hennes og spør hva du tenker om Stine og hva hun har behov for.

a) Hvilke vansker har Stine?

b) Hva bør gjøres for å sikre at Stine får så god utvikling som mulig?

c) Hva er barnehagen sin oppgave?

d) Hvilke andre fagpersoner bør eventuelt kobles inn og hva kan disse tilby?

e) Forklar modellen til Bloom & Lahey vektlegg spesielt de delene av modellen som Stine kan ha utfordringer med.

NOTE! *Question 3e was removed after the exam had started, as it was noticed that there is a mismatch between the question and the literature. Thus, only 3 a-d are to be graded. The students were informed about this the second day of the exam, after having a talk with 'faglig studieleder', both in Canvas and by email. The word limit for question 3 was set to remain the same, 1700–2000 words. If the student has answered for the 3e that should be considered only as an upgrade for the whole answer, if the 3e answer meets the criteria set for the question. If 3e has not been answered, this will not lead to a downgrade.*

2. General criteria for grading

- Oppgaveteksten besvares
- Redegjørelse for sentrale begreper og relevant teori
- Når det gjelder hvordan man best kan tilrettelegge opplæringen må metoder og intervensjoner også være basert på litteratur (eller egne eksempler drøftet opp mot litteratur)
- Hoveddel skal inneholde teoretisk redegjørelse og, når etterspurt, pedagogiske perspektiver
- Drøfting av relevante momenter
- Viser teoretisk kunnskap innenfor emnet i tråd med læringsutbyttebeskrivelsene, forelesningene og pensum
- Logisk oppbygning, balanse og indre sammenheng
- Teksten er skrevet i akademisk stil (altså skrevet i hele setninger med avsnitt og APA referansestandard)
- 1700–2000 ord/svar
- Both answers needs to get at least grade E, to pass the whole exam.

3. Question specific criteria for grading

Oppgave 1.

This question requires students to integrate everything they have learnt about the various academic and cognitive skills related to word reading difficulties (dyslexia) and reading comprehension difficulties (poor comprehension), and consider this in the specific situation of a L2-learner with a migration background.

A complete answer should include:

- Similarities (mostly) and possible differences in the occurrence of reading difficulties/dyslexia between monolingual (L1-Norwegian) children and second language learners
- Something about the origin of the problems, for which they should make a clear distinction between the language skills of the second language learner (due to different language background) and profiles of underlying deficits associated with reading difficulties in L2-children
- Issues involving assessment of reading difficulties in L2-learners, including risks for under- and over diagnosis, and specific tasks for or approaches to assessment
- Guidelines for intervention of reading difficulties in second language learners

Since the exam question does not specify the nature of the child's reading difficulties, the answer of the student should cover both word reading difficulties (dyslexia) and reading comprehension (poor comprehension). Something about the language skills of the children should also be included.

If students are able to write something about the usefulness and possible benefits of dynamic assessment for reading difficulties in second language learners, this is a big bonus but not a requirement.

Main literature (other relevant references can also be used)

- Bråten, I. (2007), Ch. 6 and 7 (Canvas)
- Melby-Lervåg, M. & Lervåg, A. (2011) (Canvas)
- Forelesning 2 Reading fluency difficulties (26.08.2019): Slides 43 t/m 64 (Canvas)
- Forelesning 3 Reading comprehension difficulties (02.09.2019): Slides 33 t/m 52 (Canvas)

Oppgave 2.

The question focuses on dyscalculia and its assessment, especially concerning arithmetic skills. For part a), in a good answer a definition makes a difference between dyscalculia (spesifikke matematikkvanser or dyskalkuli) and low performance (lavt presterende i matematikk). Mathematical learning difficulties (matematikkvanser) can be considered as an umbrella term for these. Prevalence is given (3–6% or 5–7% for dyscalculia), as well as a reference made for ICD-10/11 and/or DSM-V concerning diagnosis criteria of dyscalculia. The core deficit for dyscalculia is given – impairment in number sense; in those neurocognitive functions that are involved in number sense processing. Brief explanation of what number sense means is expected as well.

For part b), Henrik performing at 10th percentile in Regnefaktaprøven means very low performance in multiplication compared to his age group. As Regnefaktaprøven measures calculation fluency, based on this result, Henrik has not fluent multiplication skills, but most probably uses more immature and slower calculation strategies, such as counting, using addition (counting by steps) or his fingers as memory aids. Poor arithmetic skills are often typical for children having mathematical difficulties. However, although Henrik's performance falls at the lowest 10th percentile, he cannot be said to be having dyscalculia based on only one test and one test timepoint.

Regnefaktaprøven could have been used as a screener for identification of difficulties in multiplication fluency. Special educator could further assess Henrik's multiplication skills, for example using Ostad's observation assessment tool. Here, different types of multiplication strategies should be briefly described. By recording what kind of strategies Henrik uses for solving multiplication problems, the special educator can find out the developmental level in multiplication skills, and can use this information for developing appropriate intervention for Henrik.

If the student can place the different approaches of the assessment for the framework of RTI (Response to Intervention), it can be considered as a bonus (e.g., Tier 1: screening with Regnefaktaprøven; Tier 2–3: individual assessment of calculation strategies and progress monitoring).

Main literature (other relevant references can also be used)

- Butterworth, B. (2018). Dyscalculia. From Science to Education. London: Routledge. *Especially chapters 1, 2, 4, 6, and 9.*
- Mononen, R., & Lopez-Pedersen, A. (2019). Matematikkvansker. I Befring, E., Næss K.-A., & Tangen, R. (Red.) Spesialpedagogikk. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag. Kap 15.
- Ostad, S. A. (2013): Strategier, strategiobservasjon og strategiopplæring – Med fokus på elever med matematikkvansker, 2. utgave. Trondheim: Lærebokforlaget A/S. – *especially part concerning multiplication strategies.*
- Lectures (lecture slides can be found in Canvas): especially given on 22.8., 29.8. and 9.9.

Oppgave 3.

Sentrale elementer som inngår i en god besvarelse:

1. beskrivelse av stamming er og hvordan det er forskjellig fra naturlig ikke-flyt
2. relatere beskrivelsen av stamming til caset
3. Vise forståelse for at stamming er en vanske som går over av seg selv (spontan/naturlig bedring), men at behandling i barnehagealder likevel er viktig. Dette fordi vi ikke vet hvem som slutter å stamme og hvem som fortsetter og fordi barn kan reagere negativt på å stamme
4. Vise kunnskap om at behandling er mest effektivt i barnehagealder og hva behandling innebærer (foreldre blir veiledet av logoped)

5. Drøfte hvordan barnehagen kan tilrettelegge for godt språkmiljø, være gode talemønstre og bidra til et aksepterende og inkluderende miljø for barn med ulike vansker.

Spørsmålene fordrer at studentene kan integrere det de har lært i denne modulen. Det har i forelesning spesielt blitt vektlagt at Bloom & Lahey sin språkmodell består av tre deler som er gjensidig avhengig av hverandre. Dette er et overordnet fokus for caset.

Når det gjelder spørsmål 5 bør et godt svar forklare modellen ved å beskrive komponentene:

- *Innhold*
Handler om semantikk- betydningen eller meningsinnholdet i ord og setninger
- *Form*
Handler om Fonologi, Morfologi og syntaks. Hvordan språket er bygget opp med grammatiske prinsipper og uttale. Knyttes til lydsammensetninger, rim, rytme, setningsoppbygging og grammatikk
- *Bruk*
Dreier seg om pragmatikk om bruk og tolking av språk i samspill og kommunikasjon med andre. Når man strever med språk kan kommunikasjonen med andre bli berørt.

NOTE! *The criteria concerning question 3e) are not to be used, as the question was removed from the exam.*

Main literature (other relevant references can also be used)

- Sønsterud, H., Howells, K. & Hoff, K. (2014) Hva er stamming?- sett i relasjon til tidlig stammeforeløp. Norsk tidsskrift for logopedi, 1.
- Guttormsen, L.S. (2016). En av ti barn stammer. Første steg, 1.
- Heitman, R. (2013) Naturlig småbarnsstotring eller begynnende stamming. 4, *Spesialpedagogikk*. Kan lastes ned her: <https://www.statped.no/globalassets/fagomrader/sprak-og-talevansker/sprak-og-talevansker-dokumenter/taleflytvansker/Smaabarnsstotring-stamming>
- Rygvold, A-L., Garmann, N. G., Torkildsen, J. & Næss, K-A. N. (2019). Språkforstyrrelser hos barn. I Befring, E., Næss K.-A., & Tangen, R. (Red.) *Spesialpedagogikk*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag. Kap 13 (37 s.)
- Morken, I. & Karlsen, J. (2019). Migrasjonsrelaterte lærevansker. I Befring, E., Næss K.-A., & Tangen, R. (Red.) *Spesialpedagogikk*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag. Kap 22 (22 s.)
- Tomblin, J. B (2019). Developmental language disorder. I , J. Horst & J. Torkildsen (Red.) *International Handbook of Language Acquisition*. Oxon: Routledge. Kap. 18
- Hagen, Å. M., Melby-Lervåg, M., & Lervåg, A. Improving language comprehension in preschool children with language difficulties: a cluster randomized trial. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 58(10), s. 1132-1140. (9 s.)
- Heitman, R. (2013) Naturlig småbarnsstotring eller begynnende stamming. 4, *Spesialpedagogikk*.
- Neumann, H. (2018). Språkvansker og terminologi. *Norsk tidsskrift for logopedi*, 64, s. 9-11. (3 s.)

Supplementary literature

- de Sonnevile-Koedoot, C., Stolk, E. A., Raat, H., Bouwmans-Frijters, C., & Franken, M.-C. (2014). Health-related quality of life of preschool children who stutter. *Journal of fluency disorders*, 42, 1-12. doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.jfludis.2014.09.001>
- Reilly, S., Onslow, M., Packman, A., Cini, E., Conway, L., Ukoumunne, O. C., . . . Block, S. (2013). Natural history of stuttering to 4 years of age: a prospective community-based study. *Pediatrics*, 132(3), 460-467. doi:<http://dx.doi.org/10.1542/peds.2012-3067>
- Bishop, D. V., Snowling, M. J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T. and , (2017), Phase 2 of CATALISE: a multinational and multidisciplinary Delphi consensus study of problems with language development: Terminology. *J Child Psychol Psychiatr*, 58: 1068-1080. doi:[10.1111/jcpp.12721](https://doi.org/10.1111/jcpp.12721)

Fagspesifikke karakterbeskrivelse

Karakter	Generell beskrivelse	Fagspesifikk beskrivelse
A	Fremragende prestasjon som skiller seg klart ut. Kandidaten viser særlig god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.	Kandidaten viser høyt kunnskapsnivå, særdeles god oversikt over emnerelevant litteratur og forståelse for emnets spesialpedagogiske område. Kandidaten viser brede og solide kunnskaper om emnet, samt evne til kritisk reflektert og/eller original anvendelse av disse. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes sikkert, og drøftingen bæres opp av analytiske problemstillinger. Framstillingen er klart resonnerende og argumentativ, og det er korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.
B	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten viser en meget god oversikt over emnerelevant litteratur, og demonstrerer god forståelse for og selvstendig anvendelse av kunnskaper inn emnet. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes selvstendig i drøfting, og framstillingen er resonnerende og argumentativ, samt korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.
C	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene	Kandidaten viser en ryddig og god oversikt over emnerelevant litteratur, og viser god oversikt over emnets kunnskapsstoff. Relevante begreper, teorier og empirisk kunnskap brukes i drøftingen. Besvarelse viser svakheter når det gjelder presisjon i begrepsbruk og evne til analytisk anvendelse av kunnskapen, spesialpedagogisk resonnement og argumentasjon.
D	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten kan gjøre rede for deles av den emnerelevante litteraturen, men viser ujevne kunnskaper eller lite faglig selvstendighet. Besvarelsen preges av gjengivelse og i liten grad drøfting av teorier, begreper og empirisk kunnskap, samt upresis og til dels feilaktig begrepsbruk.
E	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten viser noe kunnskap om, men svært mangelfull oversikt over emnerelevant litteratur. Prestasjonen er tilstrekkelig og innfrir minimumskravene sett i forhold til emnets læringsmål, men heller ikke mer. Begreper og teorier er til dels feilaktig gjengitt, og det er ingen relevant drøfting av oppgitte problemstillinger.
F	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten har kun svært overflatisk oversikt og den relevante emnelitteraturen og viser store hull i kunnskapen om emnets sentrale temaer. Prestasjonen oppfylder ikke minimumskravene i forhold til emnets læringsmål, verken teoretisk eller empirisk.